

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Bakalářská práce

**Služby pro migrující rodiče s dětmi do 3 let
věku**

Veronika Uhrová

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta filozofická

Katedra sociologie a sociální práce

Studijní program Sociální práce

Bakalářská práce

Služby pro migrující rodiče s dětmi do věku 3let

Veronika Uhrová

Vedoucí práce: Mgr. Alena Pařízková Ph.D.

Plzeň 2023

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Služby pro migrující rodiče s dětmi do věku 3 let“ vypracovala samostatně a s použitím uvedené literatury a pramenů.
V Plzni, dne 25.4. 2023

.....
(Jméno a příjmení)

OBSAH

1	ÚVOD.....	1
2	SPECIFIKA RANÉHO RODIČOVSTVÍ JAKO SOUČÁST MIGRAČNÍ ZKUŠENOSTI.....	3
2.1	RANÉ RODIČOVSTVÍ A SOCIÁLNÍ PRÁCE.....	3
2.1.1	Rané rodičovství.....	3
2.1.2	Sociální práce a služby.....	4
2.1.3	Sociální práce a rané rodičovství.....	5
2.2	RANÉ RODIČOVSTVÍ A MIGRACE.....	8
2.2.1	Migrace.....	8
2.2.2	Vliv migrace na rané rodičovství.....	9
2.3	MIGRACE A SOCIÁLNÍ PRÁCE.....	10
3	SOCIÁLNÍ SLUŽBY PRO MIGRUJÍCÍ RODINY S DĚTMI V ČESKÉ REPUBLICE.....	13
3.1	SOCIÁLNÍ SLUŽBY PRO MIGRUJÍCÍ RODINY S DĚTMI.....	13
3.2	SOCIÁLNÍ SLUŽBY PRO MIGRUJÍCÍ RODINY S DĚTMI DO VĚKU 3 LET.....	14
4	METODOLOGIE.....	18
4.1	ETIKA VÝZKUMU.....	18
4.2	SBĚR A ANALÝZA DAT.....	19
5	VÝZKUMNÁ ZJIŠTĚNÍ.....	22
5.1	PŘÍCHOD A ZÁKLADNÍ KONTEXT RODIN.....	22
5.2	POTŘEBY RODIN VE VZTAHU K VÝZKUMNÉMU TÉMATU.....	22
5.3	PERSPEKTIVA SOCIÁLNÍCH PRACOVNÍKŮ.....	24
5.4	SLOUČENÍ PERSPEKTIV – REFLEXE POTŘEBY SLUŽEB.....	26
6	ZÁVĚR.....	28
7	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	30
8	RESUME.....	33
	PŘÍLOHA Č.1- INFORMOVANÝ SOUHLAS.....	34
	PŘÍLOHA Č. 2- OSNOVA POLOSTRUKTUROVANÝCH ROZHOVORŮ.....	35

1 Úvod

Téma bakalářské práce jsem si vybrala, protože v ČR existují pouze organizace pro migrující rodiny s dětmi školního a předškolního věku. Ale co mají dělat rodiče s menšími dětmi, které nedosahují ani "školkového" věku? Pro ty tu žádné organizace nejsou. Proto mým cílem v bakalářské práci bude zjistit, zdali by měly organizace pro migrující rodiny s dětmi předškolního věku vůbec smysl a jak moc by jim mohly pomoci.

Sociální služby mají pomáhat lidem ve špatných životních situacích, které nemůžou nebo které neumí vyřešit sami. I přesto zde migrující rodiny s dětmi nemají žádné sociální služby. Přitom tato cílová skupina je dvojnásobně zatížená. Do cesty se jim dostává více překážek než ostatním osobám. Mají dvě znevýhodněné postavení. Jednak jako rodič a jednak jako migrující osoba. Komu jinému by měly sociální služby pomáhat než těmto osobám. I přesto tu pro ně žádné služby nejsou. Jak jim je tedy v současného době pomáháno.

Abych se mohla dostat k prozkoumání tomuto tématu musím nejprve pochopit základní vymezení pojmů, se kterými to souvisí. Proto se v teoretické části se nejprve věnuji specifikům raného rodičovství jako součást migrační zkušenosti. V první kapitole bych začala zkoumáním vztahu raného rodičovství a sociální práce. Nejprve vymezím definici rodičovství. Zjistím, jaké jsou potřeby dětí do věku 3 let. Následně najdu informace o sociální práci. Co je to sociální práce, co je jejím cílem. Na to mi bude navazovat téma sociálních služeb. Zajímá mě jak jsou služby poskytovány, podle čeho a jaké cílové skupině. Když budu mít zjištěné informace o těchto jednotlivých pojmech budu se je snažit propojit. Jak je propojena sociální práce s rodinou. Jakou pomoc sociální práce rodinám poskytuje skrze sociální služby. Popřípadě i příklady daných sociálních služeb.

Další vztah, který mě bude zajímat je rané rodičovství a migrace. Rané rodičovství budu mít vymezené výše, a proto ho již nebudu vymezovat znovu. Rovnou se tedy vrhnu na definici migrace. Co je migrace, jaké to je být migrující osobou. Po tomto vymezení se podívám tedy na vztah mezi těmito pojmy. V této části pro mě bude velmi důležité vnímat těžké postavení obou ze složek vztahu.

Posledním a zbývajícím vztahem v této části bude vztah mezi migrací a sociální prací. Jelikož mám již z předchozích částí oba pojmy vymezené vrhnu se rovnou

na vztah mezi nimi. Jak sociální práce pomáhá migrujícím osobám. Jaké jsou pro migrující osoby služby, to jsou věci, které mě budou zajímat.

Druhá kapitola bude o sociálních službách pro migrující rodiny s dětmi v České republice. První část se bude zabývat sociálními službami pro migrující rodiče s dětmi, kde bych ráda našla příklady takových služeb a trochu je vymezila. Poté se budu zabývat sociálními službami pro migrující rodiče s dětmi do věku 3 let. Tady se budu muset podívat do ciziny, protože v České republice tyto služby nejsou. Podle prozatímní rešerše, vím že budu hledat ve Velké Británii, USA a Austrálii. Tímto ukončím teoretickou část.

Následující část se nazývá metodologie, ve které zdůvodním výběr polostrukturovaných rozhovorů. Jako další krok musím zjistit potřebné aspekty, které musím udělat ohledně etických zásad výzkumu. Poté zde napíšu, způsob získávání respondentů, způsob provedení rozhovorů a jejich následné zpracování.

Další kapitola bude o zjištěních, které jsem získala od respondentů. Zjištění respondentů bude rozděleno nejprve do dvou skupin podle toho, zdali byli respondenti rodiny nebo sociální pracovníci. Z toho poté budu spojovat společná témata. A nakonec se budu snažit zjistit souvislost zjištění s výzkumnou otázkou a následně to porovnat se zahraniční praxí.

2 SPECIFIKA RANÉHO RODIČOVSTVÍ JAKO SOUČÁST MIGRAČNÍ ZKUŠENOSTI

2.1 RANÉ RODIČOVSTVÍ A SOCIÁLNÍ PRÁCE

2.1.1 RANÉ RODIČOVSTVÍ

Narození dítěte je pro mladé dospělé kritickým obdobím. Dochází zde k přechodu do nové vývojové fáze, ve které je velmi kladen důraz na adaptační schopnosti a psychickou odolnost mladých dospělých (Olbrich, 1995). A právě proto je správná mateřská péče životně důležitá jak pro děti, tak i matky (Akce COST IS1405, 2023).

Mezi významné faktory při vývoji člověka patří dědičnost, prostředí jedince a události v tomto prostředí. Vývoj člověka má několik fází. Pro tuto práci budou důležité fáze od početí do věku 3 let. Mezi tyto fáze patří: prenatální období, doba porodu, fáze novorozence, kojenecké období, batolecí období (Athinson, 2003). Batolecí období je definováno mezi 1-3 rokem věku. Druhý rok života je důležitým mezníkem ve vývoji dítěte. Protože v tomto období dochází k rozvoji osobnosti, k osamostatňování atd (Erikson in Vágnerová, 2005).

Mezi potřeby dětí patří například fyzické zdraví, tělesný, duševní a citový rozvoj, vztahy s druhými, osobnostní a duchovní rozvoj, potřeba bezpečí, potřeba někam patřit, potřeba být milován, sebeúcta a seberealizace (Kaletová, 2015).

U potřeb je nejdůležitější, aby byly uspokojovány jak v konkrétní, tak i symbolické rovině. Což bych vysvětlila tak, že dítě bude mít jednak své místo v domácnosti ale také v srdcích rodičů. Dítě samo by mělo být také schopno uspokojovat své potřeby v interakci s ostatními. Pokud by nebyly potřeby správně uspokojeny vznikne deficit, což znamená nedostatek nebo pocit, že něco chybí. Z tohoto důvodu se může člověk cítit prázdně, nejistě, může mít pocit, že nikam nepatří (Kaletová, 2015).

Správné rodičovství má být pečující, milující, bezpečné, ochraňující a podpůrné. Být dobrým rodičem, znamená zajistit bezpečí, přiměřenou výživu, hygienu a vzdělávání dítěte, naučit ho morálním normám, chránit jeho zdraví. Na rodičovství může mít vliv kultura. Jako instinktivní chování v rodičovství může být označováno například mluvení rodiče na kojence, kdy dospělý mění rychlost a intonaci řeči

(Evropský sociální fond, 2023). Avšak u některých prvků rodičovství je těžké určit, zda je to vrozená anebo naučená vlastnost. Například ochrana dítěte, péče o dítě, zajištění potřeb mohou být také jak vrozené, tak naučené (Jurdičová, 2021). Rodičovství nepotřebuje obvykle žádné vzdělání. Děti vychováváme pod vzorů vlastních vychovatelů. Při výchově proto býváme často odkázáni na náš cit a na svědomí. (Lábusová, 2023).

2.1.2 SOCIÁLNÍ PRÁCE A SLUŽBY

Sociální práce je společenskovední disciplína. Její teoretický rámec je široký a rozmanitý. Je to interdisciplinární věda, která vychází ze sociologie, psychologie, práva, ekonomiky a antropologie. Jsou to všechno vědy, které se zabývají člověkem a jeho soužitím s okolím. Sociální práce je nástrojem sociální politiky a snaží se o odhalování, vysvětlování, zmírňování a řešení sociálních problémů. Sociální práce bývá také definována jako práce, kterou dělají sociální pracovníci anebo jako práce, kterou jiné profese nedělají (Kaletová, 2015 a Evropský sociální fond, 2023 a Matoušek, 2001).

Cílem sociální práce je dosažení sociální změny, řešení problémů, podpora a osvobození lidí. Díky sociálnímu systému zasahuje sociální práce v místech, kde se lidé dostávají do styku se svým prostředím. V cíli sociální práce se často objevuje pojem sociální fungování, což je komplexní jev vyjadřující trvalou interakci mezi lidmi a prostředím (Evropský sociální fond, 2023 a Matoušek, 2001).

Sociální práce má podle Libora Musila specifické znaky. Prvním znakem je komplexnost neboli zaměření se na všechny okolnosti týkající se životní situace klienta. Dalším znakem je zprostředkování interakcí mezi klienty a jejich sociálním prostředím. A třetím a posledním znakem je balancování mezi pomocí a kontrolou (Janebová, 2014).

Sociální práce je poskytována prostřednictvím sociálních služeb. Skrze sociální pracovníky daných služeb dochází k realizaci cílů, plánů, projektů. Sociální služby poskytují klientům předměty, kterými jsou služby, dávky, díky kterým uspokojují své potřeby (Kaletová, 2015 a Evropský sociální fond, 2023).

Sociální služby

Sociální služby jsou poskytovány lidem společensky znevýhodněným. Pomoc znevýhodněným osobám je ukotvena v základních lidských právech zákonu č.

2/1993 Sb. (Zákony pro lidi,2023). Jsou zaměřeny jednak na osobu uživatele ale i na rodinu a skupiny, do které osoba patří. Cílem sociálních služeb je zlepšení kvality života znevýhodněným osobám. Mezi další cíle patří snaha začlenit tyto osoby do společnosti a zároveň ochraňovat společnost (Matoušek,2007).

Sociální služby jsou v České republice součástí státního systému sociálního zabezpečení. Legislativně jsou zabezpečeny v oblasti sociální pomoci, která zahrnuje i finanční a věcné dávky pro lidi v hmotné nouzi. Sociální služby ale mohou být i mimo státní pomoc hrazeny příjemcem na základě kontraktu, nebo může být i jejich poskytovatel nestátní subjekt, který službu poskytne bezplatně. (Matoušek,2007).

Své legislativní zakotvení našly sociálních služby České republiky v zákoně o sociálních službách 108/ 2006 Sb. A dále v zákoně č. 110/2006 Sb. o životním a existenčním minimu a v zákoně 111/2006 Sb. o pomoci v hmotné nouzi. (Matoušek, 2007).

Zřizovateli, poskytovateli nebo uživateli sociálních služeb mohou být v České republice obce, kraje anebo MPSV. Tyto složky jsou financovány buď z části nebo plně z jejich rozpočtu nebo ze státních dotací. Avšak zřizovací subjekty sociálních služeb mohou být i nestátní neziskové organizace. (Matoušek,2007).

2.1.3 SOCIÁLNÍ PRÁCE A RANÉ RODIČOVSTVÍ

Sociální práce se po svém vzniku věnovala především práci s chudými rodinami. Tedy jejich příjmům rodin a následným hospodařením s nimi. Při rozvoji sociální práce s rodinou se přišlo na to, že problémy vznikající v rodině se nejlépe vyřeší, když je do toho zahrnuta celé rodina. Od té doby roste v sociální práci důraz na rodinu jako celek, který je díky poskytované podpoře schopen řešit své problémy vlastními silami (Kaletová, 2015).

Sociální práce podává pomocnou ruku rodinám s dětmi, pokud se nacházejí v krizové či dlouhodobě nepříznivé situaci. Sociální práci lze zaměřit na rodinu anebo pouze na dítě samotné. Cílem sociální práce s rodinami je zamezení negativního působení na děti nebo na obnovu narušených funkcí rodiny. Formy pomoci jsou vždy voleny až po vyhodnocení aktuální situace v rodině (Evropský sociální soud, 2023).

Sociální práci s rodinou lze tedy chápat jako podporu a obnovu fungování rodiny. Je tu snaha předejít, zmírnit nebo odstranit vlivy ohrožující rodinu vyloučením ze společnosti, a tak ohrožením vývoje dítěte. Podpora rodiny obvykle někdy nazývána jako sanace rodiny (Kaletová, 2015).

Rodina odjakživa poskytovala podporu svým členům (nezáleželo, zdali měli handicap). Tato podpora je a vždy byla pro členy rodin velmi zásadní. V tradiční společnosti byla rodina uznávána za ekonomickou a vztahovou solidaritu. V dnešní době však část péče o rodinu převzal stát (Kaletová, 2015).

Problémy rodin mohou být rozmanité, a tak i příčiny jejich vzniku mohou být různé. Tudíž i přesto, že problémy některých rodin mohou působit velice podobně, každá rodině potřebuje individuální a profesionální přístup. Snaha sociálních pracovníků při práci s rodinami tedy spočívá v porozumění problémové situaci, kterou si rodina prochází (Kaletová, 2015).

Sociální služby jsou v období raného rodičovství značnou podporou. Sociální služby tu jsou pro znevýhodněné osoby, a právě rodiče malých dětí jsou touto skupinou díky náročnosti jejich životního období. Sociální služby pomáhají začlenit osoby do společnosti a v raném rodičovství je kladen velký důraz na adaptační schopnosti. V etapě raného rodičovství, se díky jeho náročnosti mohou objevit různé komplikace, problémy, ve kterých budou rodiče potřebovat pomoc sociálních služeb. Na základě těchto informací si tvrdím říci, že sociální služby jsou pro rané rodičovství velmi důležité (Člověk v tísni, 2023, Kaletová, 2015, Zákony pro lidi, 2023, Matoušek, 2007).

Organizace poskytují rodinám široké množství služeb. Patří sem například sociální poradenství. Sociální poradenství může být základní a odborné. Základní poradenství je bezplatné. Jedná se o poskytování potřebných informací a možnostech řešení nepříznivé sociální situace (Dětský úsvit, 2023).

Odborné poradenství je poskytováno poradnami, například manželskou, občanskou a dalšími specializovanými zařízeními. Mezi ně patří například dětské domovy, speciální pedagogická centra, domy na půl cesty, OSPOD, azylové domy, mediační a probační služba, ZDVOPY – Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc, krizové a terapeutické služby. Dále raná péče, což je terénní nebo ambulantní služba pro rodiče s dětmi do věku 7 let, které má zdravotní

postižení nebo může být jeho vývoj ohrožen. Dále jsou pro rodiny s dětmi sociálně aktivizační služby, což je terénní a ambulantní služba pro rodiny, které nedokážou sami bez pomoci svou dlouhodobě krizovou sociální situaci překonat. Další službou pro rodiny s dětmi jsou nízkoprahová zařízení, která jsou anonymní a nabízejí možnost trávení volného času v zařízení a může být kombinována v přirozeném prostředí dítěte (Dětský úsvit, 2023).

Přístupy, metody a teorie, které jsou využívány v sociální práci s rodinami je několik. Jedním z nich je individuální přístup orientovaný na klienta, jehož klíčovou myšlenkou je, že člověk je jedinečný a sám zná nejlépe svůj problém. A proto má být i řešení individuálně přizpůsobeno jedinci. Dále se využívá individuální případová práce. Jak již vyplývá z názvu zaměřuje se na případ jedince a snaží se o pochopení jedince, rodiny, komunity. Zejména to bývá v oblastech duševního zdraví, vývojových poruch atd. Skupinová práce bývá také využívána v sociální práci s rodinou. Skupinová práce si zakládá na spolupráci více osob pod dohledem terapeuta, vedoucího atd. Skupinová práce dodává odvalu a inspiraci ke změně u klienta, která je nevyhnutelná. Na to navazuje rodinná terapie, která je skupinové práci hodně podobná. Cílem je, aby si rodina uvědomila a napravila chyby. Typem rodinné terapie je behaviorální rodinná terapie, kde se jedná o nácvik správného chování. Také se využívá metoda case management, při které se setkává několik odborníků, kteří se snaží nalézt řešení (Dětský úsvit, 2023).

Takový příklad sociálních služeb pro rodiče s malými dětmi je Prevent 99 který provozuje službu pro rodiny s dětmi. Posláním této organizace je nabídnout pomoc a podporu rodinám při překonávání obtíží, tak aby jejich děti mohly vyrůstat doma a byly spokojené (PREVENT 99, 2023).

Další organizací, která poskytuje služby pro rodiny s dětmi je RADOVÁNEK. Nabízí služby v oblasti výchovy, vzdělávání a osvěty pro širokou veřejnost. Skrze zprostředkování služeb, naplňuje zájmy dětí, žáků a mládeže. RADOVÁNEK pracuje s dětmi ze znevýhodněného sociokulturního prostředí (Tischlerová, 2022).

Tyto služby doplňuje organizace Totem. Totem se věnuje podpoře rodiny v různých životních etapách. Pro rodiny s dětmi poskytují sociálně aktivizační službu. Nabízejí například program Pět P, který pomáhá dětem, které potřebují individuální podporu. Dalším programem je Kompas, který pomáhá dětem se

zapojením do skupiny vrstevníků. Také nabízí doučování a mateřské kluby, což jsou dopolední setkávání pro rodiče s dětmi. Velmi zajímavý projekt je Náhradní babička, což podporuje rodiny bez babiček, a naopak babičky bez vlastních vnoučat (Totem, 2023).

Rodinám s malými dětmi ve věku 0-6 let nebo těhotným ženám v nepříznivé situaci pomáhá Archa pro rodiny s dětmi. Archa poskytuje pomoc při řešení problémů rodin, které nejsou v kontaktu se společností a snaží se je tak zapojit do dění společnosti (Archa, 2023).

2.2 RANÉ RODIČOVSTVÍ A MIGRACE

2.2.1 MIGRACE

Pojem migrace vychází z latinského slova migratio, jehož významem je stěhování, přestěhování, vystěhování. Jedná se o pohyb lidí ať už permanentní, dočasný, dobrovolný či nedobrovolný (Henig, 2007). Migraci lze považovat za sociální fenomén (Pítrová, 2016).

Migrace je o změně místa pobytu, přičemž dochází ke styku s novým prostředím a kulturou. Díky tomuto se migrující lidé musí adaptovat, což patří mezi vlastnosti organismů (Hartl, Hartlová, 2004). Jde tudíž o přizpůsobování se. Díky tomuto mohou migranti pociťovat distanci, např. při navazování a udržování mezilidských vztahů (Průcha, 2004). Sociální prostředí nastavuje určité mantinely, které mohou být pro migranty náročné překročit (Nový, Schroll-Machl, 2005). Migraci lze považovat za sociální fenomén, kdy jedinec opouští své původní místo bydliště (King, 2007, Pítrová, 2016)).

Migrující představují specifickou cílovou skupinu terénní sociální práce. Většina migrantů se však musí vyrovnávat se situacemi, které je mohou dostat do sociálního vyloučení nebo mohou být vyloučením ohroženi. Jak jsem se zmiňovala již výše mezi hlavní překážky pro migrující osoby patří neznalost jazyka, limitovaná orientace ve společnosti, neznalost české kultury, omezené sociální vazby (Jelínková, 2022). Migrace je odjakživa strategií, jak získávat zdroje obživy a energie a vypořádávat se s nepříznivými přírodními vlivy a k dosahování inovací (Uherek, 2005).

2.2.2 VLIV MIGRACE NA RANÉ RODIČOVSTVÍ

Migrující rodiny jsou rodiny, které se přestěhovaly do jiné země nebo regionu (Příručka pro migrující osoby, 2012). Stejně tak jako migrace tak i rané rodičovství je o adaptaci. To vnáší do situace migrujících rodičů dvojitou náročnost. Snaha adaptovat se na nové prostředí tak i na novou fázi života. Další společnou věc, kterou má migrace a rané rodičovství společnou je že obojí staví mantinely, které musí mladí migrující rodiče zdolávat. Navíc tak jako migrující osoby představují specifickou skupinu tak mladí rodiče také. Obě tyto skupiny totiž potřebují určité množství podpory (Hartl, Hartlová, 2004, Evropský sociální fond. 2023).

Pokud jde o migraci rodiny do jiné země, mohou být dopady pozitivní i negativní. Například pozitivní dopady mohou zahrnovat lepší pracovní příležitosti a vzdělávací možnosti pro členy rodiny, zatímco negativní dopady mohou zahrnovat kulturní šok a náklady na přestěhování (Švajgrová, 2018). Migrace má mnoho dopadů na rodinu a její fungování. Migrace může mít 3 typy dopadů. Prvním dopadem, který se nazývá objektivní je nedostatečný přístup ke zdrojům, pokles sociálního statusu, diskriminace apod. Druhý dopad je subjektivní, který tvoří osamělost, problémy s přijetím nových hodnot, norem, ztráta identity. Třetí dopad je objektivní i subjektivní, kterým je částečné nebo úplné rozdělení rodiny, ekonomické a osobní těžkosti, které mohou působit na, psychiku (Horáková a Bareš 2009).

Migrační zkušenosti působí na rodiny různým způsobem. Některé rodiny se úspěšně adaptují a vyřeší si potíže v důsledku migrace sami. Některé se s tím však nedokážou popasovat, a tak ztroskotají. Vše ovlivňují strategie rodin, které si zvolí na základě vnitřních i vnějších faktorů. Nejvýznamnější dopady migrace na rodiny je odloučení členů rodiny, zhoršené životní podmínky a diskriminace (Horáková a Bareš 2009).

Nejčastější důvody migrace rodin se mohou lišit v závislosti na regionu a situaci. Například podle Evropského parlamentu jsou některé z nejčastějších důvodů migrace klimatické změny, války a konflikty, chudoba a hledání lepších pracovních příležitostí. V jiných případech mohou být důvody migrace rodin spojeny s vzděláváním, rodinnými vztahy nebo kulturou. Migrace může mít dopad

na potřeby rodičů a jejich schopnost poskytnout péči o dítě v raném věku (Kamber, 2020).

Odloučení rodin je významným dopadem díky odloučení rodičů od dětí, kteří cestují do jiných zemí, aby zajistili svým rodinám ekonomické zázemí, s výhledem blízkého návratu. Většinou ale tato odloučení bývají delší. Někdy se poté děti přestěhují za svými rodiči do nové země. Toto odloučení ale mívá emocionální dopady, které se ne vždy podaří napravit (Horáková a Bareš 2009).

Velké množství migrujících také zažívají špatné hygienické a bytové podmínky. Často se to týká nedostatku soukromí, což poté občas vedlo díky tomu, že se jednalo o počáteční fázi v nové zemi, psychologické problémy, které vedly k hádkám uvnitř rodiny (Horáková a Bareš 2009).

Jako každodenní zkušenost by se dala nazvat diskriminace, kterou prožívají některé migrantské rodiny. Diskriminace se většinou týká etnicity, věku, pohlaví, sociálního statusu a rolí. To ale většinou migranti nevnímají v takové míře a vyzdvihují jako hlavní problémy jiné. Vnímají diskriminaci jako součást normální migrační zkušenosti. U migrantů, kteří diskriminaci vnímali více, se někdy projevilo trauma s návazností na duševní onemocnění. Diskriminace se projevovala nejčastěji podceňováním schopností, posměškami a urážkami směřující na kulturní odlišnosti. Postupně s integrací rodiny do společnosti se diskriminace vytrácí (Horáková a Bareš 2009).

2.3 MIGRACE A SOCIÁLNÍ PRÁCE

Sociální práce se snaží provázet migranty procesem řešení situací, které sám neumí nebo nemůže vyřešit. Nemožnost vyřešit situaci vlastními silami může být způsobeno jazykovými nebo sociokulturními bariérami. Ale cílem zde není řešit problém za klienta, ale pomáhat mu s řešením. Úkolem sociálních pracovníků při práci s migrujícími je zorientovat je, motivovat je a naučit je co největší samostatnosti (Kulhavá, 2015).

Migrace v sociální práce sebou nese 3 bariéry: jazykovou bariéru, normy a zvyky cizí země a přerušování sociálních vazeb. Největší překážku tvoří jazyková bariéra. Jelikož většinou v cizí zemi nikomu moc nerozumíme a některá slova si musíme domýšlet. Pokud nám to někdo překládá slovo od slova jedná se o

zprostředkovanou informaci. Další bariérou jsou normy a zvyky cizí země, jelikož nevíme, jak společnost v cizině funguje (například jak vyřídit žádost na úřadě). Poslední bariérou je přerušení sociálních vazeb, při které dojde ke ztrátě kontaktů se známými, širší rodinou, takže migrant musí navazovat nové sociální vazby a budovat svůj společenský status (Kulhavá, 2015).

Integrace migrujících je dynamický procesem týkající se mnoho oblastí, ale je zcela zásadní pro ekonomický rozvoj a sociální soudržnost státu. Podílí se na ní jak migrující, tak i majoritní společnost. Na integraci tedy závisí úspěšnost migrace. K naplnění integrace je potřeba ochota společnosti podpořit migrující rodiny a dále integraci naplňovat pomocí státních systémů. Svou roli v integraci hraje také zdali se jednalo o nucenou nebo dobrovolnou migraci (Beránková, 2018).

V sociální práci s migrujícími je několik typů pomoci. Jedná se například o sociálně právní poradenství, materiální pomoc, doprovázení, volnočasové aktivity, mentoring, účast na preventivních programech proti rasismu a xenofobii apod (MPSV, 2023).

Sociální služby pro migrující osoby

V ČR existuje mnoho programů na usnadnění počátku procesů integrace osob do života v nové zemi. Zaměřují se především na bydlení, zaměstnání, vzdělání, zdravotní a sociální oblast. Stát těmto lidem pomáhá v oblasti bydlení, tím že poskytuje individuální přístup při zajišťování bydlení. Pomáhá jim při hledání práce a také rekvalifikaci. Podporuje při začleňování dětí do základních škol a při získávání dávek a podpory. A také jim dává možnost asistence při zaregistrování na zdravotní pojišťovny, k praktickému lékaři. Navíc nabízí i sociálně právní poradenství, tlumočení na místě a další. Stejně tak jako stát pomáhají i obce v oblasti bydlení (MV ČR, 2022).

V ČR neexistuje mnoho služeb, které by byly speciálně pro cílovou skupinu migrantů. Avšak sociální služby dost často mimo svojí hlavní cílovou skupinu pomáhají i migrantům. V roce 2014 v ČR registrováno 134 sociálních služeb. Více než polovinu z těchto služeb vyplňovalo sociální poradenství, menší polovinu vyplňují služby sociální prevence pro migrující osoby. (Služby sociální péče nejsou

migrantům nabízeny žádné) (Topinka, Šotola, Janků, Linhartová, Čermáková, 2015).

Příklad služeb, které jsou migrujícím osobám poskytovány jsou: telefonická krizová pomoc, sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi, sociální rehabilitace a terénní programy (Topinka, Šotola, Janků, Linhartová, Čermáková, 2015).

Jednou ze sociálních služeb pro migranty je Sdružení pro integraci a migraci, které na svých stránkách popisuje svou činnost takto: „nabízíme cizincům žijícím v České republice bezplatné právní a sociální poradenství, které má za cíl podpořit integraci cizinců do české společnosti.“ Nabízí tedy právní a sociální poradenství a terapeutické konzultace (Sdružení pro integraci a migraci, 2023).

Další služba, která pomáhá migrujícím osobám je poradna pro cizince a migranty. Nabízí jim a jejich rodinným příslušníkům pomoc, konkrétně s hledáním zaměstnání, ubytování, popřípadě překladatelských služeb. Nabízí kurzy češtiny pro dospělé a doučování pro děti (Charita, 2023).

Mezi cíle sociální práce s migranty patří tedy poskytování či zprostředkování srozumitelných informací v potřebném jazyce, poskytování poradenství a pomoci, objasnění kulturních a jazykových odlišností (Jelínková, 2022).

3 SOCIÁLNÍ SLUŽBY PRO MIGRUJÍCÍ RODINY S DĚTMI V ČESKÉ REPUBLICCE

3.1 SOCIÁLNÍ SLUŽBY PRO MIGRUJÍCÍ RODINY S DĚTMI

V České republice se, jak je již výše psáno poskytováno malé množství sociálních služeb pro migrující, avšak lze zde najít i služby pro migrující rodiny s dětmi.

Jednou z takových služeb je INFO-DRÁČEK. Na svých úvodních stránkách má psáno: „Významným úkolem spolku je vzájemné poznávání odlišných kultur, myšlení a způsobu života, životních návyků, přístupu k různým životním situacím a vytváření vzájemného porozumění.“ (INFO-DRÁČEK, 2023). Toto sdružení bere zřetel na silné rodinné pouto. Jeho cílovou skupinou je vietnamské obyvatelstvo. Zaměřuje se na volnočasové aktivity dětí a mládeže, jako jsou pobyty rodičů s dětmi, integrační výlety do ZOO, farem a parků. Také organizuje sportovní soutěže. Sdružení se tedy snaží odstraňovat komunikační bariéry všech věkových skupin prostřednictvím různých aktivit. (INFO-DRÁČEK, 2023).

Další službou je META, Společnost pro příležitosti mladých migrantů, kteří: „Lidem s migrační zkušeností nabízíme škálu služeb zahrnující bezplatné poradenství v oblasti vzdělávání, komplexní podporu rodin s dětmi, kurzy češtiny jako druhého jazyka, volnočasové aktivity či doučování s dobrovolníky“ (META, 2022).

Služba MOST PRO vystihuje svou činnost posláním: „Jsme mostem pro cizince, kteří se chtějí stát našimi spoluobčany, a pomáháme jim vyznat se v českém prostředí a společnosti.“ Poskytují službu Rodina pod Mostem, která poskytuje pomoc a poradenství při překonávání překážek rodinám a dětem cizincům (MOST PRO, 2023).

Služba Tady a teď nabízí sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi. Nabízejí individuální doučování a mentoring, i poradenství týkající se podpory motivace k zodpovědnosti při vzdělávání jejich dětí. Jejich cílovou skupinou jsou rodiny s dětmi ohrožené sociálním vyloučením (Tady a teď, 2023). Také služba Ponton poskytuje doučování pro migrující rodiny s dětmi (Ponton, 2023).

3.2 SOCIÁLNÍ SLUŽBY PRO MIGRUJÍCÍ RODINY S DĚTMI DO VĚKU 3 LET

Sociální služby pro migrující rodiny s dětmi do věku 3 let v ČR republiky nejsou. Avšak problém u neexistence těchto služeb může vyplývat z přechodů dětí z domova do služby předškolního vzdělávání a péče (Picchio, 2019).

USA

Například v USA se při podpoře zdravého vývoje dětí přistěhovalců využívají programy rané péče a vzdělávání (ECE). Migrační a uprchlické služby Konference katolických biskupů v USA se specializují na služby péče o děti přistěhovalcům. Organizace American Humane Association a The Annie E. Casey kladou důraz na spolupráci s rodinami a jejich zdroji. Také nabízejí praktické nástroje při poskytování služeb rodinám uprchlíků, kteří vstupují do systému péče o děti (BRYCS, 2023).

Rodiny jsou povzbuzovány k tomu, aby rozvíjeli řešení, která pro ně fungují, což znamená mít přirozené podpůrné systémy. Práce s migrujícími rodinami je zakládána na silných stránkách rodiny a komunity (BRYCS, 2023).

Porozumění migrujícím rodinám je důležité, a díky tomu lze poté vytvářet specializované služby. Konference katolických biskupů a Lutheran Immigration and Refugee Service (LIRS) poskytují služby slučování rodin nejzranitelnějším z těchto rodin a pěstounskou péči dětem uprchlíků bez doprovodu. Konference katolických biskupů dává zdroje na podporu bezpečnosti, stálosti a pohody zranitelným dětem a rodinám. Sociální pracovníci jsou organizováni do týmů a spolupracují více než s 200 místními agenturami. Aby mohli sociální pracovníci těmto lidem pomáhat spolupracují s jednotlivými skupinami, aby se jejich způsobu života mohli přiblížit. Americký červený kříž se také zapojuje do pomoci s úřady, aby lidé měli základní informace a papírování (rodné listy). Dalším typem pomoci přispívá organizace International social services, která pomáhá s domácím studiem, nebo rozvíjí podpůrné služby na pomoc při slučování rodin v jiné zemi. (BRYCS, 2023).

Další pomáhající službou v USA je služba Head Start, která je pro migrující rodiny s dětmi do věku 5 let. Tato služba může poskytnout mnoho výhod jako je snadný přístup ke službám rozvoje raného dětství založeným na centrech, komplexní hodnocení a služby pro celou rodinu, včetně vzdělávání, výživy a zdravotní péče /

péče o duševní zdraví; a aktivní zapojení uprchlických rodin jako partnerů do raného učení a rozvoje jejich dětí (BRYCS, 2023).

Organizace save the Children pomáhá rodinám migrantů na jižní hranici USA skrze program „utěšitelé dětí“ na hranicích, kde každé dítě dostane teplé přikrývky, hygienické potřeby a batoh se školními potřebami. Spojeně s touto službou existuje služba „sponzorujte dítě v Salvadoru“, která pomáhá dětem od raného dětství až po ranou dospělost, aby měli zdravé a bezpečné prostředí kde mohou vyrůstat a učit se (Save the children, 2020).

Rodiny přistěhovalců musí čelit výzvám při komunikaci s odborníky na péči o děti, které jsou občas spojeny s kulturními nedorozuměními a omezenou znalostí angličtiny (MPI, 2019).

Skotsko

Ve Skotsku pomáhají migrujícím rodinám především místní orgány, jež mají povinnost chránit dobré životní podmínky dětí bez ohledu na přistěhovalecký status jejich ať už jejich rodičů. Poskytují jim nezbytné potřeby jako je jídlo, oblečení toaletní potřeby. Tento orgán určuje poskytnutí ubytování, finanční podpory rodině s dětmi, avšak nemůže poskytnutí odmítnout, pokud by to bylo důležité pro uspokojení potřeb dítěte. Článek ze skotského zákona o dětech z roku 1995, vyžaduje, aby bylo pomáháno rodině jako celku (Migration Scotland, 2023).

Ve Skotsku se pracuje při poskytování služeb dospělým migrantům s dětmi s antidiskriminačním přístupem, který říká, že naše názory na druhé osoby jsou částečně ovlivněny naším sociálním postavením, a proto bychom měli přezkoumat své vlastní názory před posuzováním ostatních. Tento přístup, jak již vyplývá z názvu bojuje proti diskriminaci. Dále se používá přístup založený na lidských právech, který tvrdí, že lidé mají práva, která musí stát dodržovat spíše než se dívat na organizační politiku (Migration Scotland, 2023).

Velká Británie

Přibližně 40 % dětí narozených v zahraničí se přestěhovalo do Velké Británie ve věku 3 let anebo mladších. Pokud se děti stěhují v mladším věku je pro ně snazší se naučit jazyk a přizpůsobit se novému prostředí (Reino, 2022). Z toho vyplývá potřebnost služeb pro rodiny s dětmi do věku 3let.

Jednou z organizací, která poskytuje takové služby je organizace CFAB neboli Children and Families Across Borders, která je zde jako jediná britská charitativní organizace s mezinárodním týmem sociální práce pro děti. Identifikují a chrání nejzranitelnější děti. CFAB se snaží, aby složitost migrace a mezinárodní separace neupírala dětem v nouzi právo na péči, ochranu a bezpečné rodinné prostředí (CFAB, 2023).

Tyto služby doplňuje organizace Barnsley, která pomáhá skrze rodinná centra, které poskytují služby včasné pomoci dětem od narození do 19 let. Pracují zde odborníci z cílených specializovaných služeb, včetně škol, policie, sociální péče, soukromého a dobrovolnického sektoru. Služby se liší podle potřeb rodin. Patří sem příprava dětí na školu, pomoc rodičům při rozvoji jejich rodičovských dovedností, pomoc rodičům při jejich osobním rozvoji, pomoc rodičům při zajišťování bezpečnosti dětí, pomoc dětem dosáhnout potencionálu, podpora rozvoje zdravého životního stylu dětí. Tato služba pracuje s přístupem myslí na rodinu (Barnsley, 2023).

Další pomáhající organizací doplňující strukturu služeb ve Velké Británii je TwMC, neboli Together with Migrant Children, která poskytuje podporu všem dětem a mladým lidem, kterých se týkají imigrační kontroly. Podporu rodinám dodávají prostřednictvím poradenství, práce s rodinou a mládeží a sociální prací (Společně s dětmi migrantů, 2021).

Austrálie

V Austrálii pomoc s migrujícími rodinami zastává organizace Raisingchildren, která poskytuje multikulturní služby. Rodiče zde naleznou informace o rodičovství od těhotenství po dospívající děti. Sdílí se zde rady ohledně rodičovství. U každého období to znamená od těhotenství po novorozence, batolata, děti, předškoláky, školáky puberťáky až k dospívajícím a dospělým, poté i složka autismus a invalidita. V každé z těchto oddělení se nachází body, kde je například chování, komunikace, rozvoj rodinný život, zdraví a každodenní péče, kde po rozkliknutí naběhnou články, která vám dokáží pomoc v jakékoliv situaci (Raising children, 2023).

Tuto službu v Austrálii doplňují rodinné migrační programy umožňující rodičům sponzorovat své děti, aby se s nimi trvale nastěhovali do Austrálie v rámci

vízových opatření. Existuje vízum pro kojence, také vízum k adopci (Second home world, 2023).

Zvýše vypsaného je očividné, že v ostatních zemích je poskytování služeb pro migrující rodiny s dětmi do věku 3 let širší a propracovanější. Jejich služby bývají většinou přímo pro tuto cílovou skupinu na rozdíl od služeb u nás v České republice. Jsou vypsané také některé přístupy, modely, se kterými se s touto cílovou skupinou pracuje. Například ve Skotsku byly, některé zmíněny. Jsou zde vymyšlené programy přímo pro tuto cílovou skupinu a řekla bych že se tomu tématu věnují více, a proto vědí, jak lidem pomáhat efektivněji. Velice je zde zajímavý přístup, že se sociální pracovníce stýkají s domorodými komunitami, aby mohli lépe rozumět migrujícím osobám. Také bych zde ráda vyzdvihla informaci, které byla uvedena ohledně služeb Velké Británie, a to že tam vnímají důležitost práce s malými dětmi, protože se potom lépe adaptují. Velmi mě zaujala australská služba Raisingchildren, která je sice internetovou službou, ale pro migrující matky, pokud jsou mladé a musely díky migraci opustit svou rodinu, jsou jistě velmi důležité. U nás v Česku takovéto služby chybí. Je už jen otázka, zdali tu nejsou, protože nejsou potřeba nebo protože si neuvědomujeme jejich důležitost. To se budu snažit zjistit pomocí rozhovorů v metodologické části.

4 METODOLOGIE

Pro svou bakalářskou práci jsem zvolila kvalitativní výzkum, protože jeho cílem je porozumět chování a jednání lidí v přirozeném prostředí (Vybrané kapitoly z metodologie, 2012 a Obrovská, 2016 a Pedagogika, 2021). V mém případě se jedná porozumění potřebnosti organizace pro migrující rodiči s dětmi předškolního věku vůbec smysl a jak moc by jim mohly pomoci. Mezi mé výzkumné otázky patří: Jsou organizace pro migrující rodiny s dětmi do věku 3 let potřebné? Měly by vůbec migrující rodiny s dětmi ve věku do 3 let zájem je využívat? Je zde snaha přijít na to jak a proč věci fungují.

Při plánování a realizaci mého výzkumu jsem se snažila dodržovat několik zásad kvalitativního výzkumu. Otevřenost je jednou z nich. Otevřenost může být brána vůči osobám i vůči metodám. Další zásadou je zahrnutí subjektivity a její reflexe. Dále je zde procesualnost, jako jsou metody, způsoby interpretace výzkumníka. Za důležitou zásadu se dá také označit reflexivita, jakož to schopnost reagovat na nečekané momenty. Jako další je zaměření se na případ a kontextuálnost, a problematizace determinovanosti (Vybrané kapitoly z metodologie, 2012).

4.1 ETIKA VÝZKUMU

Pokud chceme v České republice provádět výzkum musí být v souladu s legislativou a etickými pravidly Evropské unie. Většina organizací má i své vlastní etické komise, které mají za úkol dohlížet na dodržování všech požadavků. Etické zásady upravuje Úmluva o lidských právech, a další zákony a vyhlášky. Pokud by byly ohledně výzkumu nějaké pochybnosti lze se obrátit na etickou komisi dané instituce (Euraxess, 2023).

Mezi základní etické zásady výzkumu, kterých jsem se snažila držet patří: svoboda výzkumu a odpovědnost, respektování názorové plurality a tolerance, respektování lidské důstojnosti a autonomie při výzkumu. Dále transparentnost, solidarita a spolupráce ve výzkumu a prospěšnost a nepoškozování (Euraxess, 2023).

Pro informování participantů a participantek jsem vytvořila informovaný souhlas (viz. Příloha č.1) Při jeho tvorbě jste dodržovala tyto náležitosti, které musí informovaný souhlas obsahovat: účel výzkumu, očekávané trvání a průběh, o právech účastníků na pozdější odmítnutí účasti ve výzkumu, závažné

předvídatelné faktory, výhody vyplývající z výzkumu, míra zachování důvěrnosti, odměna za účast a informační místo pro otázky týkající se výzkumu (Etický rámec výzkumu, 2023).

4.2 SBĚR A ANALÝZA DAT

Při přípravě rozhovorů jsem se snažila dodržovat nějaké kroky. První bylo uvědomit si, s kým budu o čem rozhovory provádět. Jaký problém budu chtít vlastně řešit. To mě vedlo k typu rozhovoru, se kterým se mi bude nejlépe pracovat (Bláha, 2023).

Otázky jsem vybírala podle několika kritérií. Bylo pro mě důležité, aby měly vztah k výzkumnému problému. Otázky musely být jasně pochopitelné. A hlavně žádná nesměla navádět k žádoucím odpovědím (Bláha, 2023).

Při rozhovoru jsem dodržovala určitý postup. Nejprve jsem srozumitelně respondentům vysvětlila cíl, smysl a obsah rozhovoru. Začala jsem vždy obecnou otázkou, ve které respondenti popisovali odkud jsou nebo kde pracují. Až poté jsem se začala vyptávat na konkrétnější otázky (Bláha, 2023).

V této práci jsem tedy prováděla polostrukturované rozhovory s migrujícími rodiči s dětmi do věku 3 let a sociálními pracovníky, kteří pracují s migrujícími osobami nebo rodinami. Téma rozhovoru jsem pojmenovala jako: Život migrujícího rodiče. Z výzkumných otázek jsem sestavila osnovu rozhovorů neboli soubor otázek, kterých se budu respondentů ptát (viz. příloha č.2). Polostrukturované rozhovory jsem si zvolila, protože jsou tvořeny otevřenými otázkami, jejichž účelem je shromáždění údajů o tématu a porozumění názorům respondentů. Tento typ rozhovoru mi umožnil vytvořit otázky ve formátu, který mi vyhovuje. Další výhodou, kterou jsem využila bylo libovolné nakládání s pořadím otázek, podle toho, jak se rozhovory vyvíjely (Výzkumný rozhovor, 2023, Alai, 2021). Polostrukturované rozhovory mi přišly pro toto téma také vhodné, protože zachytí nejen sdělovaná data ale i reakce respondenta (Bláha, 2023).

Respondenty jsem sháněla různými způsoby. Pro nalezení sociální pracovníků jakožto respondentů, jsem psala emaily službám, jejichž cílová skupina jsou migrující osoby nebo rodiny s dětmi. Sehnat tyto respondenty bylo kvůli jejich zaměstnanosti poměrně náročné. Jednoho z pracovníků jsem dokonce vyhledala

na sociální síti přes stránku pro sociální pracovníky. Rodiny jsem sehnala přes své známosti, přes sociální sítě, a i přes sociálního pracovníka. Nakonec se mi tedy povedlo sehnat 4 migrující rodiče s dětmi (viz tabulka č.2) a 3 sociální pracovníky (viz tabulka č.1).

Rozhovor s prvním sociálním pracovníkem byl proveden formou face to face v jeho kanceláři. S cílovou skupinou migrujících osob pracuje přes 7 let. Nyní již s touto cílovkou nepracuje. Tohoto sociálního pracovníka jsem našla přes sociální síť.

Rozhovor s druhým pracovníkem byl proveden také formou face to face v herně ve službě, ve které pracuje. S cílovou skupinou rodiny s dětmi pracuje 6. let. Tohoto pracovníka jsem kontaktovala skrze sociální službu.

Rozhovor s třetím pracovníkem byl proveden online přes aplikaci WhatsApp s kamerou. Tento pracovník pracoval s migrujícími 4 roky. Toho pracovníka jsem sehnala přes sociální službu.

Tabulka č.1: Přehled respondentů – sociální pracovníci

Pracovníci	Délka zkušenosti	Cílová skupina sociální služby	Označení v úryvcích
Rozhovor 1	7 let	Migrující osoby	Sociální pracovník 1
Rozhovor 2	6 let	Rodiny s dětmi	Sociální pracovník 2
Rozhovor 3	4 roky	Migrující osoby	Sociální pracovník 3

Rozhovory s rodiči byly čtyři. První rozhovor s rodičem byl proveden v práci respondentky po pracovní době. Rozhovor byl proveden s matkou. Tato rodina se sem nastěhovala před necelým rokem z Ukrajiny.

Druhý rozhovor s rodinou byl proveden v domácím prostředí, u stolu v kuchyni s matkou, otec byl v práci. Tato rodina zde bydlí přes rok, a přestěhovala se z Běloruska.

Třetí rozhovor byl proveden online přes messenger s kamerou. Při hovoru mluvila jen matka a otec přikyvoval. Tato rodina zde žije přes 9 měsíců. Pocházejí z Litvy.

Poslední čtvrtý rozhovor byl poskytován zprostředkovaně, přes sociálního pracovníka, který překládal, jelikož rodina pocházející z Ukrajiny je zde pouze 2 měsíce. Rozhovor byl proveden v pracovníkovo obydlí v kuchyni s matkou.

Tabulka č.2: Přehled respondentů – migrující rodiny

Rodiny	Doba pobytu	Země	Označení v úryvcích
Rozhovor 1	9 měsíců	Ukrajina	Ukrajina
Rozhovor 2	1 rok	Bělorusko	Bělorusko
Rozhovor 3	9 měsíců	Litva	Litva
Rozhovor 4	2 měsíce	Ukrajina	Ukrajina (překladatel)

Všem těmto respondentům byl před provedením dán informovaný souhlas s mým podpisem a vysvětlen účel práce. Rozhovory trvaly od 10-20 minut. Aby byly rozhovory anonymizované, mají úryvky pouze názvy zemí, ze kterých rodiny pocházejí. Všichni respondenti byli seznámeni s nahráváním rozhovorů a učinily s ním souhlas. Po uskutečnění a nahrání rozhovorů, následoval jejich přepis.

Nahrané rozhovory jsem musela přepisovat ručně. V přepisech rozhovorů jsem zvýrazňovala věty, které mi přišly důležité. Z těchto zvýrazněných částí jsem se snažila vyvodit zjištění, o kterých budu mluvit v další kapitole.

5 VÝZKUMNÁ ZJIŠTĚNÍ

5.1 PŘÍCHOD A ZÁKLADNÍ KONTEXT RODIN

Migrace může být způsobena různými faktory, jako jsou války, přírodní katastrofy, chudoba, hledání lepších pracovních příležitostí, vzdělání nebo náboženské a politické pronásledování, tomu také odpovídají důvody přestěhování dotazovaných rodin (Tváře migrace, 2020).

První rodina se do České republiky nastěhovala před rokem z Ukrajiny. Rodiče se přistěhovali se 14letým synem, 3letou dcerkou a s miminkem na cestě. Šli jsem kvůli válce a za lepšími životními podmínkami.

Druhá rodina zde bydlí přes rok a přestěhovala se z Běloruska. Rodiče sem přišli se dvěma syny. Jednomu byly 2 roky a druhému 4. Přistěhovali se do České republiky za prací.

Třetí rodina zde žije přes 6 měsíců. Pocházejí z Litvy. Rodiče se sem přistěhovali se skoro 3ročním synem, kvůli lepším podmínkám.

Čtvrtá rodina pochází z Ukrajiny a je zde pouze 2 měsíce. Tato rodina se sem přistěhovala s ročním chlapečkem a 5letou holčičkou. Přestěhování bylo kvůli válce, která je ohrožovala.

5.2 POTŘEBY RODIN VE VZTAHU K VÝZKUMNÉMU TÉMATU

Prvním společným tématem, který se v rozhovorech s rodinami vyskytoval byla podpora. Tyto rodiny vnímají svou situaci jako obtížnou. Stále musejí být rodiče i když jsou v jiné zemi. Podporu po příchodu do České republiky moc nepociťovali. Některé zmínky byly o charitě, která pomáhala jak tlumočnický, tak i materiálně. Jedna z rodin zmínila i KACPU, která jim byla doporučena na hranicích. V České republice nejvíce postrádají své rodiny a jejich podporu. Někteří i zmiňovali stesk po svých věcech.

„Z naší země nás vyhnala válka a začít nový život v nové zemi je pro nás dost těžký. V první řadě jsme mysleli na bezpečí našich dětí. Dětem bylo dost složité vysvětlit celou situaci ve které jsme se ocitli, pro nás jako rodiče bylo těžký tohle rozhodnutí...všeho nechat a jít hledat bezpečí do jiné země.“ Ukrajina (překladatel)

„...chybí mi tady rodina.. já pocházím z velké rodiny...my zvyklý že pomáháme jeden druhému a tady nebylo..“ Ukrajina

Následujícím tématem byly překážky a potřeby, se kterými se museli utkávat. Je jasné, že jakožto rodiče a zároveň migrující osoby musí čelit více problémům než ostatní lidé. Největší problém rodiny měly s jazykem. Komunikace pro ně byla dost náročná. Velmi zajímavé bylo zjištění, že děti se učí jazyku rychle ale rodiče jim nestačí. To jim dělá problémy pomáhat svým dětem například s věcmi do školy. Ve Velké Británii toto řeší organizace Barnsley, která pomáhá dětem s přípravou do škol a pomáhá rodičům s jejich osobním rozvojem (Barnsley, 2023).

„S jazykem bojujeme dodnes. Děti se učí jazyk velmi rychle a dobře...“ Ukrajina (překladatel)

„Já musela pomoc s úkolama a sama tomu nerozuměla...“ Ukrajina

Další překážka, která jim podrážděla nohy byla práce. Buď na ně číhaly nastražené zhoršené pracovní podmínky anebo dokonce nemožnost volby povolání, kvůli nedostatečnému vzdělání, které jim však jinde stačilo. Tímto problémem se například řeší v USA, kde týmy sociálních pracovníků spolupracují s místními agenturami, a předcházejí tak zhoršeným pracovním podmínkám (BRYCS, 2023).

„Já chtěla být Maklérka jako tam u nás ale místo toho nechtarka, protože bych musela studovat vysokou“ Ukrajina

„Nejtěžší byl jazyk a najít dobrou práci... všude odmítali nebo nabízely nízký peníze. Já jsem byla sama na děti a potřebovala peníze...“ Ukrajina

Problém měly i s úřady a další institucemi jako je škola, školka, pediatr. Nedostatek těchto institucí je jednak obecný problém v České republice, ale také bojovali s odmítnutím kvůli národnosti. Tento problém vyřešil v USA Americký červený kříž, který pomáhá s úřady, aby měli lidé základní informace a papírování jako jsou rodné listy (BRYCS, 2023).

„Problém byla školka, my neměli jazyk a nevěděli, jak najít...“ Bělorusko

„Sehnat doktory, aby vzali Ukrajince, nechtěli moc vzít...“ Ukrajina

Toto všechno jsou překážky, se kterými se museli potýkat. Když rodinám nebyla poskytována pomoc od sociálních služeb, od koho tedy. Kdo jim pomáhá. Mezi odpověďmi rodin zazněli přátelé, známí, škola, zaměstnavatelé, kolegové a dobrovolníci. Avšak jak řekla jedna z respondentek: „Já měla štěstí na hodné lidi,

někdo nemusí.“ Ukrajina. A proto mi přijde tato podpora jako účinná, ne však samozřejmá.

„Já ve službě byla kvůli školce pro dceru, ale moc nepomohli...“ Ukrajina

„My se radili na Facebooku, na skupině s jinými.“ Litva

Od všech rodin padla pozitivní reakce na zařízení nových služeb pro migrující rodiny s dětmi. Oni sami si museli procházet složitými situacemi, a někteří mají i pocit, že měli štěstí. Ostatním by proto přáli snadnější cesty, než oni zažívali.

„...Samozřejmě bych služby přála, protože můj případ, já měla známé, ale lidi nemusí mít a to je těžký pak... sice nás tu je občanů z Ukrajiny hodně, takže mezi sebou hodně řekneme, ale ne každý dokáže zeptat, bojí se, stydí se..tak aby taková služba, pak když přijde a oni to tam poraděj.. to by bylo dobrý...lidi neumí řeč, nerozumí tomu a vystrašený..“Ukrajina

5.3 PERSPEKTIVA SOCIÁLNÍCH PRACOVNÍKŮ

Se sociálními pracovníky jsem mluvila o několika tématech. Všichni tři pracovníci ačkoliv, ve službách pracují různé doby a mají různé cílové skupiny, měli i přesto velmi podobné odpovědi.

Prvním obsáhlým tématem s pracovníky bylo jejich vnímání potřeb u migrujících rodin s malými dětmi. Hlavní potřebou rodičů byla podle sociálních pracovníků především školka (jesle), pediatři, kurzy Českého jazyka a různé volnočasové aktivity pro děti. Sice žádná ze služeb nebyla orientovaná na tuto cílovou skupiny, ale i tak se jim snažili pomoci.

„Rodiče především chtějí co nejdříve děti zařadit do školek, jeslí a volnočasových aktivit. Chtějí je zařadit do běžného života, aby zapomněli na situace, které zažili při opouštění válkou zmítané Ukrajiny.“

„Na začátku, když vlastně migrující rodiny, přijeli tak se vlastně hodně řešila pomoc s pracovním úřadem, co se týká vyřízení jako dávek. „

„Rodiny bojují s řečí, bylo pro ně těžké se domluvit česky.“

„Materiálně se jim samozřejmě pomáhalo, nějaké oblečení plenky a takovéhle věci“

„Ve školkách má spousta dětí problémy s jazykem. Trápí je jazyková bariéra. Potřebují individuální přístup.“

„Primárně bojují s lékaři, je jich málo, pediatrů je málo. Je spousta spousta rodin, který třeba tu jsou rok a ani vlastně do teď nemají lékaře, takže s tím se tady bojuje hodně. „

„Většinou migrující rodiny neví informaci, že můžou oslovit pojišťovnu, která jim může jako nějakým stylem jako pomoc. Neví, že potřebují nějaký formuláře. Že potřebují vlastně očkovací listy. Tam se jim pomáhá s tím, že se jim řekne, jaký je postup.“

„Vzhledem k uprchlické krizi se děti migrujících rodičů nedostávají do školek, protože chybí místa i pro české děti. Je malá kapacita. Cizinci s maličkými dětmi jsou proto často živeny z jednoho příjmu a občas rodičáku, ale ne všichni na něj dosáhnou.“

„Pro migrující děti určitě chybí kapacity školek a volnočasových aktivit, chybí doktoři. Pokud nezvýší kapacitu děti jsou doma, a to má blbé dopady. Chybí jim kontakty, finance a z toho potom mají jiné sociální problémy.“

„Problém jsou také chybějí volnočasové aktivity, je to aktuálně i kvůli válce. Dříve to bylo taky blbý ale teď to je blbější, protože je ještě větší nedostatek. Nejsou kapacity ani pro české děti, ani pro staré klienty. Je to průser.“

Při pomoci sociálních pracovníků v jejich službě se je snažili občas nasměřovat, na jiné služby, které by jim mohly pomoci lépe. Rodiny směřovali podle potřeb na úřady a sociální služby. Konkrétně zmíněný byl třeba Totem, Radovánek což je volnočasová aktivita, kam rodiče mohou dát své dítě dopoledne i odpoledne, čímž by matky mohly chodit alespoň na brigády a získat tak alespoň nějaký příjem. Jeden z pracovníků hovořil o akcích, kde se rodiny setkávají s lidmi stejných národností a mohou si navzájem vyměnit zkušenosti, rady a tipy. Avšak prý tato akce byla vytvořena zatím pouze dvakrát. Podle všech sociálních pracovníků by bylo vhodné, aby pro migrující rodiny s dětmi do věku 3 let, měli služby, které by jim mohli pomáhat více než oni samotní. V současné době však situaci stěžují i přeplněné kapacity.

5.4 SLOUČENÍ PERSPEKTIV – REFLEXE POTŘEBY SLUŽEB

Po provedení všech rozhovorů, jejich prepisech a analýze, jsem si uvědomila, že rozhovory se doplňují. Nejsou žádné rozpory mezi zjištěními od rodin a zjištěním od sociálních pracovníků.

Všechna zjištění vedou k odpovědi, že sociální služby pro migrující rodiny s dětmi jsou potřeba. Migrující rodiny se zde potýkají s překážkami, se kterými si neumí sami poradit a obrací se tak na pracovníky, od kterých doufají pomoc. Jenže pomoc od sociálních pracovníků sice přichází, ale nemohou jim pomoci úplně, jelikož řešení problémů migrujících rodin s dětmi do věku 3 let není obsahem žádné sociální služby v České republice.

V této fázi se musím ohlédnout zpět do ciziny a podívat se na jejich řešení. V USA se snaží zkoumat potřeby příchozích migrujících rodin a na základě toho vytváří nové sociální služby. K tomu by bylo třeba abychom se také naklonili (BRYCS, 2023).

Další přívětivou věc, kterou bychom mohli použít ze zahraniční praxe je antidiskriminační přístup, který je zde s migrujícími rodinami používán. Ze zjištění z výzkumů, vyplývali problémy s prací, kde měli dostávat malý příjem, nebo byli odmítáni u lékařů, což těmto rodinám jen stěžuje situaci. V zahraničí se také využívá kontakt sociálních služeb s pracovními agenturami, nedocházelo k podceňování jejich zkušeností či platových možností (Migration Scotland, 2023).

Některým migrujícím rodičům by také mohla velmi usnadnit žití v cizí zemi využívaná praxe v Austrálii. Kde provozují internetovou stránku se všemi informacemi, které jsou ohledně péče o děti běžné. Mluvím o stránce Raisingchildren, kde může vyhledat rodič informace od těhotenství po dospívající děti (Raising children, 2023).

Po provedení rozhovorů a jejich prepisech, jsem si uvědomila jedno. V rozhovorech s oběma skupinami respondentů zazněla nedostatečná reklama na sociální služby pro migrující rodiny s dětmi. Ano služby jsou schopné pomoci migrujícím rodinám s dětmi do věku 3 let. Ale to přeci není náplní jejich práce. Pomáhají cílové skupině na úkor vlastní cílové skupiny, pro kterou tak mají méně času. I proto jsou podle mého služby pro migrující rodiny s dětmi do věku 3let potřeba. Je velmi uspokojivé vidět ochotu ostatních služeb s pomocí, ale každá

cílová skupina by měla mít službu mířenou přímo na ně. Protože když tomu tak bude, bude služba připravena na potřeby této skupiny a bude je, pokud možno obsáhnout v co největší míře. Myslím si že nahlídnutí do zahraniční praxe by nám v tomto případě mohla velmi pomoci a usnadnit tak životy migrujících rodin s dětmi do věku 3 let tak i sociálním službám, které nemohou těmto rodinám dát 100% pomoc.

6 ZÁVĚR

Tuto práci jsem napsala za účelem zjištění potřebnosti sociálních služeb pro migrující rodiny s dětmi do věku 3 let, které v České republice chybí. V první části této bakalářské práce jsem se zabývala teoretickým vymezením, které je pro pokračování do výzkumu zásadní. Bylo důležité si vymezit specifika raného rodičovství jako součást migrační zkušenosti. Tam jsem rozebírala po prvotním rozebrání jednotlivých pojmů vztahy mezi raným rodičovstvím a sociální prací, sociální prací a migrací, raným rodičovstvím a migrací. V další části jsem se zabývala sociálními službami pro migrující rodiče s dětmi do věku 3 let. Nejprve jsem se snažila vyhledat informace o sociálních službách pro migrující rodiny s dětmi zde v České republice. Poté jsem se vrhla do zahraniční literatury. Služby pro migrující rodiny s dětmi do věku 3 let jsem našla v USA, Velké Británii a Austrálii.

V metodologii jsem řešila svůj postup a volbu při kvalitativním výzkumu. Psala jsem o krocích, které provedení rozhovorů předcházeli a následně o rozhovorech. Jsou zde vloženy dvě tabulky, které zpřehledňují respondenty. Následovala zjištění a jejich srovnávání se zahraniční literaturou. V této části jsem psala o zjištěních, které by měly zodpovědět mou výzkumnou otázku. Potřeby migrujících rodičů s dětmi do věku 3 let, které jsem z rozhovorů zjistila byly různé. Velmi mě překvapilo zjištění, že pro děti je sice jednodušší se jazyk naučit, avšak rodiče jim nestačí a nejsou schopni jim poté pomáhat. Takže když děti například dostanou domácí úkol ve škole, rodiče nejsou schopni jim s ním pomoci. Nedostatek institucí jako jsou školky, doktoři, a volnočasové aktivity jsou velkým problémem, které poměrně dost stěžují život jak migrujícím rodinám, tak i českým rodinám., ale myslím si, že to je spíše problémem státu.

Z rozhovorů vyšla najevo potřeba služeb pro migrující rodiny s dětmi do věku 3 let neboli jejich absence. Sociální práce je zde především, aby zajišťovala potřebnou pomoc znevýhodněným osobám. Tato cílová skupina je zranitelná dvojnásobně. Ale sociální práce zatím konkrétně této cílové skupině nepomáhá. Myslím si, že obzvláště v této době, kdy počet migrujících rodin s dětmi v České republice roste, by se sociální práce měla přizpůsobit tomuto problému a vytvořit služby. Nelze popřít, že sociální služby pro rodiny s dětmi a migrující osoby pomáhají v současné situaci těmto rodinám. Avšak pomoc nemůže být zcela kompletní,

pokud není upravena přímo pro ně. Proto bychom měli nahlédnout do zahraniční praxe, a inspirovat se službami, které by mohli usnadnit život migrujícím rodičům s dětmi do věku 3 let i tady.

7 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

- ALAI, 2021. Typy a metody rozhovorů ve výzkumu [online]. [15.4.2023]. Dostupné z: [Typy a metody rozhovorů ve výzkumu | Lukáš \(alai-web.org\)](#)
- ARCIDIÉZNÍ CHARITA Praha. 2023. Pomoc cizincům v České republice [online]. [25.1.2023]. Dostupné z: [Pomoc cizincům v České republice - Arcidiecézní charita Praha](#)
- ARCHA, 2023. Archa §65- Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi [online]. [19.4.2023]. Dostupné z: [ARCHA, § 65 - Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi \(socialnisluzbykhk.cz\)](#)
- BARNSELEY.2023. Rodinná centra [online]. [25.1.2023]. Dostupné z: [Barnsley – místo možností](#)
- BERÁNKOVÁ Dominika. 2018 Sociální práce s migranty a jejich integrace do české společnosti [online]. [25.1.2023]. Dostupné z: [27075821 \(theses.cz\)](#)
- BLÁHA L. 2023. Základy metodologie [online]. [19.4.2023]. Dostupné z: [Potřebujeme vědu o sportu? \(ujep.cz\)- i](#)
- BRYCS, 2023. Praxe péče o děti zaměřená na rodinu a komunitu s uprchlíky a přistěhovalci [online]. [25.1.2023]. Dostupné z: [Praxe péče o děti zaměřená na rodinu a komunitu s uprchlíky a přistěhovalci - BRYCS](#)
- BRYCS, 2023. Rané dětství [online]. [25.1.2023]. Dostupné z: [Early Childhood – BRYCS](#)
- CHARITA, 2023. O poradně pro cizince migranty [online]. [19.4.2023]. Dostupné z: [Poradna pro cizince a migranty \(charita.cz\)](#)
- CHILDREN AND FAMILIES ACROSS BORDER, 2023. Ochrana dětí a přeshraniční sjednocení rodin [online]. [25.1.2023]. Dostupné z: [CFAB | Britská pobočka mezinárodních sociálních služeb](#)
- ČERMÁKOVÁ Eva, 2015. Podpora sítě služeb pro rodiny s dítětem z tzv. třetích zemí [online] [25.1.2023]. Dostupné z: [Podpora sítě služeb pro rodiny s dítětem z tzv. třetích zemí \(mpsv.cz\)](#)
- ČLOVĚK V TÍSNI, 2023. Sociálně aktivizační služba pro rodiny s dětmi [online]. [15.4.2023]. Dostupné z: [Sociálně aktivizační služba pro rodiny s dětmi - Člověk v tísni \(clovekvtsni.cz\)](#)
- DĚTSKÝ ÚSVIT, 2023. Sociální práce s rodinou [online]. [25.1.2023]. Dostupné z: [Sociální práce s rodinou – Dětský úsvit \(detskyusvit.cz\)](#)
- ETICKÝ RÁMEC VÝZKUMU, 2023. Etický rámec výzkumu [online]. [15.4.2023]. Dostupné z: [ATIIVlastnimaterial.pdf](#)
- EURAXESS, 2023. Etika ve výzkumu [online]. [15.4.2023]. Dostupné z: [Etika ve výzkumu | EURAXESS](#)
- EVROPSKÁ SOCIÁLNÍ FOND, 2023. Definice sociální práce [online]. [25.1.2023]. Dostupné z: [Vzdělávání pro SaSM \(jabok.cz\)](#)
- FERNÁNDEZ-REINO, MARINA, 2022. The migration observatory [online]. [25.1.2023]. Dostupné z: [Děti migrantů ve Velké Británii - Migration Observatory - The Migration Observatory \(ox.ac.uk\)](#)
- FIALOVÁ, Ludmila, 2017. Sociologická encyklopedie [online]. [25.1.2023]. Dostupné z: <http://www.ohodnotach.cz/upload/1294952763.pdf>
- GARG, Rakesh, 2016. Metodologie výzkumu I [online]. [15.4.2023]. Dostupné z: [Metodika výzkumu I - PMC \(nih.gov\)](#)
- HARTL, P., HARTLOVÁ, H. 2004. Psychologický slovník. Praha, Portál
- HENIG David, 2023. Migrace [online]. [25.1.2023]. Dostupné z: [titulni strana \(zcu.cz\)](#)
- HOFMANOVÁ Ylona, 2023. Sociální práce s uprchlíky a cizinci z pohledu pracovníků nevládních organizací v ČR [online]. [25.1.2023]. Dostupné z: [Sociální práce s uprchlíky a cizinci z pohledu pracovníků nevládních organizací v ČR \(mpsv.cz\)](#)
- HORÁKOVÁ Milada a BAREŠ Pavel, 2009. Integrovaní funkce rodiny v procesu migrace Hlavní zjištění projektu Interface [online] [25.1.2023]. Dostupné z: [Horakova-Milada-Integracni-funkce-rodiny-v-procesu-migrace.-FSP_c.-5-2009.pdf \(vupsv.cz\)](#)
- INFO-DRÁČEK, 2023. O nás [online]. [25.1.2023]. Dostupné z: [Krátké info o spolku :: info-dracek.cz](#)
- JANEBOVÁ, Radka, 2014. Teorie a metody sociální práce - reflexivní přístup [online]. [25.1.2023]. Dostupné z: [janebova_TEAMESP1_letni_2_skripta \(uhk.cz\)](#)
- JELÍNKOVÁ, Marie, 2022. Metodika terénní sociální práce s migranty [online][25.1.2023]. Dostupné z: [metodika_web_final_1666612697.pdf \(migrace.com\)](#)

- JURDIČOVÁ, Blanka. 2021. Konstrukce pozitivního rodičovství z perspektivy sociálně znevýhodněného vychovatele. [online]. [15.4.2023]. Dostupné z: [Jurdicova_bakalarska_prace.pdf \(theses.cz\)](#)
- KALETOVÁ, Veronika, 2015. Dilemata sociálních pracovníků při posuzování výchovných metod v rodinách s dětmi mladšího školního věku [online]. [25.1.2023]. Dostupné z: [1 Sociální práce s rodinou \(cuni.cz\)](#)
- KAMBER, Ajdin. 2020. Migrace: Proč lidé opouštějí své domovy? [online]. [15.4.2023]. Dostupné z: [Migrace: Proč lidé opouštějí své domovy? | Zpravodajství | Evropský parlament \(europa.eu\)](#)
- _KING, Russell, 2007. Atlas lidské migrace. Praha: Mladá fronta a.s.
- KOVAŘÍK, Pavel, 2022. Sociologický výzkum: všechno, co potřebujete vědět [online]. [15.4.2023]. Dostupné z: ([Sociologický výzkum: všechno, co potřebujete vědět - Sociolog | Sociologický výzkum | Pavel Kovařík](#))
- KULHAVÁ Lucie, 2015. Sociální práce s migranty II.- Role sociálního pracovníka v integraci migrantů [online]. [25.1.2023]. Dostupné z: [Sociální novinky - SOCIÁLNÍ PRÁCE S MIGRANTY II.- Role sociálního pracovníka v integraci migrantů/uprchlíků do české společnosti , Sociální novinky - Sociální novinky | 2015 \(socialninovinky.cz\)](#)
- LÁBUSOVÁ, Eva, 2023. Rodičovství – intuitivní dovednost nebo kulturní norma? [online]. [19.4.2023]. Dostupné z: [PhDr. Eva Labusová - rodičovství - psychologie - zdraví \(evalabusova.cz\)](#)
- LOJDOVÁ, Kateřina, 2014. Analýza dat v kvalitativním výzkumu [online]. [15.4.2023]. Dostupné z: [Analýza dat v kvalitativním výzkumu \(muni.cz\)](#)
- MATOUŠEK, Oldřich a kol., 2007. Sociální služby. Portál Praha
- MATOUŠEK, Oldřich a kol., 2001. Základy sociální práce. Portál Praha,
- META, 2022. Pro migranty a migrantky [online]. [25.1.2023]. Dostupné z: [Migranti a migrantky | META, o.p.s. \(meta-ops.eu\)](#)
- Ministerstvo vnitra České republiky, 2023. Integrace držitelů mezinárodní ochrany [online]. [25.1.2023]. Dostupné z: [Integrace držitelů mezinárodní ochrany - Aktuální informace o migraci \(mvcr.cz\)](#)
- MIGRATION POLICY INSTITUTE, 2019. Přistěhovalecké rodiny a systémy péče o děti: vznikající potřeby a slibné politiky [online]. [25.1.2023]. Dostupné z: [Výzkum: Immigrant Families and Child Welfare Sys.. | migrationpolicy.org](#)
- MIGRATION SCOTLAND, 2023. Podpora sociálních služeb- děti v rodinách [online]. [25.1.2023]. Dostupné z: [Podpora sociálních služeb – děti v rodinách | Strategické partnerství COSLA pro migraci \(migrationscotland.org.uk\)](#)
- MOST PRO, 2023. Komplexní služby pro cizince [online]. [25.1.2023]. Dostupné z: [Úvod - MOST PRO, o.p.s.](#)
- NOVÝ, I. SCHROLL-MACHL, S. 2005. Spolupráce přes hranice kultur, Praha, Management press,
- OBROVSKÁ, Jana, 2016. Základy kvalitativního výzkumu [online] [15.4.2023]. Dostupné z: [Prezentace aplikace PowerPoint \(muni.cz\)](#).
- OLBRICH, L., E. a Brüderl, 1995. Raná dospělost: výběr partnera, partnerství, rodičovství
- OLECKÁ Ivana, IVANOVÁ, Kateřina, 2010. Metodologicko vědecko-výzkumné činnosti [online]. [cit.15.4.2023]. Dostupné z: [Metodologie vedecko-vyzkumne cinnosti.pdf \(muni.cz\)](#)
- PAVLÍKOVÁ, Eva 2010. Migrace a cizinci [online] [25.1.2023]. Dostupné z: <http://www.ohodnotach.cz/upload/1294952763.pdf>
- PICCHIO Mariacristina, 2019. Přechody ve službách předškolního vzdělávání a péče: zkušenosti dětí z rodin migrantů [online]. [25.1.2023]. Dostupné z: [Přechody ve službách předškolního vzdělávání a péče: zkušenosti dětí z rodin migrantů: Evropský výzkumný časopis předškolního vzdělávání: Vol 27, č. 2 \(tandfonline.com\)](#)
- PEDAGOGIKA, 2021. Metodologie výzkumu [online]. [15.4.2023]. Dostupné z: [Metodologie výzkumu | Studentům pedagogiky \(skolni.eu\)](#)
- PONTON, 2023. Co je to Ponton? [online]. [25.1.2023]. Dostupné z: [Ponton](#)
- PREVENT 99, 2023. Služby pro rodiny s dětmi Prevent [online]. [25.1.2023]. Dostupné z: [SAS - Služby pro rodiny s dětmi - PREVENT 99](#)
- PRŮCHA, Jan, 2004. Interkulturní psychologie. Sociopsychologické zkoumání kultur, etnik, ras a národů. Praha, Portál

PROJEKT EU V OBLASTI VÝZKUMU PORODNOSTI. 2023. Akce COST IS1405 [online]. [25.1.2023]. Dostupné z: [EU Birth Research Project – A COST Action website detailing research into birth practices \(wordpress.com\)](#)

PŘÍRUČKA PRO MIGRUJÍCÍ OSOBY. 2012. Příručka pro migrující osoby [online]. [15.4.2023]. Dostupné z: [1 \(mzv.cz\)](#)

RAISING CHILDREN, 2023. Multikulturní služby [online]. [25.1.2023]. Dostupné z: [Multikulturní zdroje a odkazy | Síť výchovy dětí \(raisingchildren.net.au\)](#)

SAVE THE CHILDREN. 2020. Save the children [online]. [15.4.2023]. Dostupné z: [Humanitarian Aid Organization for Children | Save the Children](#)

SDRUŽENÍ PRO INTEGRACI A MIGRACI, 2023. Právní a sociální poradenství [online]. [25.1.2023]. Dostupné z: [Právní a sociální poradenství - Sdružení pro integraci a migraci \(migrace.com\)](#)

SECOND HOME WORLD, 2023. Rodinná migrace do Austrálie [online]. [25.1.2023]. Dostupné z: [Migrace rodiny do Austrálie - poradenství v oblasti druhého domovského světa \(secondhomeworld.com\)](#)

SPOLEČNĚ S DĚTMI MIGRANTŮ, 2021. Naše projekty [online]. [25.1.2023]. Dostupné z: [Společně s dětmi migrantů | Anglie \(togethertomigrantchildren.org.uk\)](#)

ŠVAJGROVÁ, Zuzana. 2018. Důvody a dopady migrace [online]. [15.4.2023]. Dostupné z: [Odborný článek: Důvody a dopady migrace \(rvp.cz\)](#)

TADY A TEĎ. 2023. Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi [online]. [25.1.2023]. Dostupné z: [TADY A TEĎ, o. p. s. \(tadyated.org\)](#)

TECHNIKY SBĚRU DAT V KVANTITATIVNÍM A KVALITATIVNÍM VÝZKUMU, 2023. Techniky sběru dat v kvantitativním a kvalitativním výzkumu [online]. [15.4.2023]. Dostupné z: [Techniky sběru dat v kvantitativním a kvalitativním výzkumu \(muni.cz\)](#)

TISHCLEROVÁ, Eva, 2015. Vše co potřebujete vědět o RADOVÁNKU [online]. [19.4.2023]. Dostupné z: [Vše co potřebujete vědět o RADOVÁNKU \(radovanek.cz\)](#)

TOTEM, 2023. Totem pro rodinu s dětmi [online]. [19.4.2023]. Dostupné z: [TOTEM pro rodinu s dětmi - Hlavní - TOTEM Plzeň \(totemplzen.cz\)](#)

TVÁŘE MIGRACE, 2020. Příčiny migrace a způsoby, jak je minimalizovat [online]. [25.4.2023]. Dostupné z: [Příčiny migrace a způsoby, jak je minimalizovat \(tvaremigrace.cz\)](#)

UHEREK, Zdeněk, 2005. Soudobé spory o multikulturalismus a politiku identit [online]. [25.1.2023]. Dostupné z: [Sborník Spory o multikulturalismus.indd \(researchgate.net\)](#)

VYBRANÉ KAPITOLY Z METODOLOGIE, 2012. Metody výzkumu [online]. [15.4.2023]. Dostupné z: [Metody výzkumu \(muni.cz\)](#)

VÝZKUMNÝ ROZHOVOR, 2023. Výzkumný rozhovor [online]. [15.4.2023]. Dostupné z: [Výzkumný rozhovor \(muni.cz\)](#)

ZÁKONY PRO LIDI. 2023. Zákon č. 108/2006 [online]. [19.4.2023]. Dostupné z: [108/2006 Sb. Zákon o sociálních službách \(zakonyprolidi.cz\)](#)

8 RESUME

The aim/topic

Aim: The theme of the study is about social services for migrant families with children under 3 years of age. The aim is to find out the need for social services for migrant parents with children of preschool age. The aim is also to find out whether they would make sense at all and how they could help them. My research questions include: are organisations for migrant families with children under 3 years old needed? Would migrant families with children under the age of 3 even be interested in using them? I am trying to figure out how and why things work.

Topic

Migrant parents have a difficult position because of the two roles they carry: the role of parent and the role of migrant. Both roles are difficult and are built on adaptation. Because of the difficulty of their position, migrant parents need help with things they cannot cope with on their own. This help could be mediated through social services that could make their life in a foreign country easier.

In this thesis I used qualitative research, specifically semi-structured interviews. These were subsequently conducted with migrant families with children under the age of 3 and also with social workers.

It's time to head for foreign placement where they know how to deal with these issues.

PŘÍLOHA Č.1- INFORMOVANÝ SOUHLAS

Informovaný souhlas s účastí na výzkumu

Účel: Jste zván k účasti ve výzkumné studii, která je realizována v rámci mého studia na programu Sociální práce na katedře sociologie a sociální práce na Západočeské univerzitě v Plzni.

Cílem výzkumu je zjistit jaké jsou potřeby rodičů s migračním statutem a dětmi do 3 let. S jakými obtížemi se setkávají a jakou mají podporu, a jaká jim případně chybí.

Podmínky účasti: Seznámení se s informovaným souhlasem a stvrzení souhlasu s účastí výzkumu podpisem, souhlas pořízením audiozáznamu rozhovoru.

Rozhovor trvá cca 30 minut.

Osoba, která realizuje výzkum: Veronika Uhrová, e-mail:

veronikauhrova17@seznam.cz

I když nejsou známá žádná konkrétní rizika spojená s touto studií, některé informace mohou být citlivé. Kdykoliv tedy můžete odstoupit v průběhu natáčení rozhovoru nebo neodpovědět na položenou otázku, která je pro Vás nepříjemná. Z účasti na výzkumu neplyne žádný přímý zisk. Výsledky výzkumu budou mít vědecký význam a budou z nich pravděpodobně profitovat i lidé, nacházející se v podobné životní situaci jako účastníci.

Anonymita: Data získaná v této studii jsou přísně anonymní. Všechna data jsou vedena pod kódem, ve výsledné publikaci pak pod jiným jménem. Audiozáznam bude po přepsání vymazán. Přepisy jsou vedeny a archivovány pod číselným kódem.

Právo vystoupit z účasti na výzkumu: Účastník má právo ukončit účast na výzkumu v jakékoliv fázi výzkumu do doby, než je výzkum ukončen.

Děkuji,

Veronika Uhrová, výzkumník

Souhlasím s účastí ve výzkumu. Přečetl jsem si výše uvedené podmínky.

Podpis/Datum.....

PŘÍLOHA Č. 2- OSNOVA POLOSTRUKTUROVANÝCH ROZHovorŮ

Rozhovor s klienty

Odkud původem jste a jak dlouho pobýváte v ČR?

Jaký je věk vašich dětí?

Jaké to je být rodičem v cizí zemi?

Co vám tu chybí?

S čím tu bojujete/bojovala jste?

Vnímala jste tu nějakou podporu? Od koho?

Byly nějaké potřeby u vašich menších dětí, se kterými jste potřebovala pomoc?

Měla jste se kam obrátit? Kdo Vám s nimi pomohl?

Navštívila jste nebo víte, že zde jsou služby pro migrující osoby?

Máte pocit, že by vám nějaká služba mohla pomoci s rodičovstvím v této zemi?

Rozhovor s pracovníci

Jaká je vaše cílová skupina ve službě, se kterou pracujete?

Jak dlouho s touto cílovkou pracujete?

Obraceli se na Vás klienti někdy i s něčím jiným, než je obsahem vaší služby?

Vnímal/a jste že by rodiče s něčím bojovali co se týče potřeb u malých dětí?

Jak jste jim pomohli případně kam jste je nasměrovali?

Jak vnímáte služby, které jsou zde v ČR pro migrující osoby? (četnost, kvalita...)

Máte pocit, že by jim zde prospěla nějaká jiná služba, která by jim mohla pomoci?